

FRANSUZ TILIDA INFINITIVNING QO'LLANILISHI

Fayzulloyev Ziyodullo

SamDChTI Roman-German tillari

Roman-german tillari fakulteti,

Filologiya va tillarni o'qitish (fransuz tili) yo'nalishi

4-bosqich 2110-guruh talabasi

Rizaxanova M.G.

Ilmiy raxbar :Katta o'qituvchi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15663774>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 05-June 2025 yil

Ma'qullandi: 10-June 2025 yil

Nashr qilindi: 14-June 2025 yil

KEY WORDS

infinitif, shakl, soda gap, fe'l, lug'at, fe'ning to'ldiruvchisi, predlog, après, etre, zamonavoy, to'ldiruvchi, ishlatilmoq.

ABSTRACT

Ushbu maqolada fe'ning infinitiv shakllari muammolari ko'rib chiqiladi. Fransuz tilida infinitivdan foydalanish jumla tushunchasida ko'plab o'zgarishlarga olib keladi. Infinitiv yordamida tuzilgan jumalarning ma'nolarida juda ko'p o'zgaruvchanlik mavjud. Fransuz tilida infinitiv shakli fe'ning asosiy ko'rinishi sifatida tilning grammatik vay uslubini boyitishda muhim zarba ega. Ush shaklning keng qo'shimcha modal fe'llar bilan ulanish, buyurtma va taklif manolarini ifodalash, sabab va vaqtni ko'rsatishda qo'l kelishib olish.

Fransuz tilida **infinitiv** deb fe'ning *noaniq* shakliga aytiladi. Fe'ning noaniq shakli - bu fe'ning zamon va shaxsni ko'rsatmaydigan shaklidir, sodda qilib aytganda, fe'ning **lug'atda yoziladigan** shaklidir. Fe'ning to'ldiruvchisi bo'lgan infinitiv quyidagicha ishlatiladi:

1) predlogsiz:

a) Devoir, pouvoir, vouloir, falloir, savoir fe'llaridankeyin:

Je veux visiter ce musée.

Il peut lire sans fautes.

Il ne savait ni lire, ni écrire.

b) mulohaza. o'z fikrni ifodalovchi penser, croire, désirer kabi

fe'llardan keyin:

Je pense partir demain.

2) a, de predloglari bilan:

Elle apprend a danser.

J e vous conseille de visiter cette exposition.

3) boshqa predloglar bilan:

a) après predlogi bilan faqat Infinitif passé ishlatiladi, hamda o 'zbek tiliga tugallangan ravishdoshining bolishsis shakli sifatida tarjima qilinadi:

Après avoir fini son travail il alla au cinéma.

Ishinituga ketgach, u kinoga bordi.

Après être arrivé au stade il commença à s'entraîner.

Stadionga kelgach, u shug'ullanishni boshladi.

b) Avant de predlog iInfinitif présent va Infinitif passé oldin,

so'zlari yordamida rus tiliga fe'ning noaniq shakli yoki tuslangan shakli tarzida tarjima

qilinadi: Avant de partir il fait ses adieu a tout le monde. Прежде чем уехать, он простился со всеми. Jo'nab ketishdan oldin u hamma bilan xayrlashdi.

Avant d'être parti il fait ses adieu a tout le monde. Прежде чем он уехал, он простился со всеми. U jo'nab ketmasidan avval hamma bilan xayrlashdi.

c) Pour predlogi bilan Infinitif présent tuchuncha tarzida, Infinitif passe chunki, negaki tarzida tarjima qilinadi:

Il prend ce livre pour le traduire.

U bu kitobni tarjima qilish uchun olyapti.

Il est puni pour avoir manqué la classe.

U darslarni qoldirganligi uchun azolandi.

d) Sans predlogi bilan Infinitif present ravishdoshning tugallanmagan turi inkor shaklida, Infinitif passee va ravishdoshning tugallangan turi inkor shaklida tarjima qilinadi:

Il est sorti sans me regarder.

U menga qaramay turib chiqib ketdi.

Il est sorti sans me avoir regarde.

U menga qaramasdan chiqib ketdi.

Infinitiv gapda ot bajargan vazifalarni ham, yoki fe'l bajargan vazifalami ham ado etib kelishi mumkin. Infinitiv gapda quyidagi vazifalarda keladi:

1) ega vazifasida:

Vivre, c'est travailler.

Yashash — mehnat qilish demakdir.

2) ot kesim vazifasida:

Ton devoir est de bien apprendre.

Sening burching – yaxshi o'qish.

3) so'roq gapda kesim vazifasida:

Que faire?

Nima qilish kerak?

4) vositasiz to'ldiruvchi vazifasida:

Il pense partir demain.

U ertaga ketishni o'ylayapti.

5) vositali toldiruvchi vazifasida:

Il consent a m'accompagner.

U menga hamroh bo'lishga rozi bo'lyapti.

6) hol vazifasida:

Il est parti sans avoir répondu.

U javob bermasdan ketib qoldi.

Fransuz tilida infinitiv shakli fe'lning asosiy ko'rinishi sifatida tilning grammatik va uslubiy imkoniyatlarini boyitishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu shaklning keng qo'llanilishi modal fe'llar bilan birgalikda ishlatilishi, buyruq va taklif ma'nolarini ifodalash, sabab va vaqtni ko'rsatishda qo'l kelishi bilan belgilanadi. Mazkur maqolada fransuz tilidagi infinitivning turli kontekstlardagi qo'llanilish xususiyatlari va grammatik hamda sintaktik vazifalari batafsil tahlil qilindi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Bescherelle 1. L'art de conjuguer. Hatier, Paris: 1990.

2. Ibragimov X ., Mansurov U ., Mamadaliyev A ., Nishonov A., Soitjonov E., Umbarov. N. Dictionnaire français-ouzbek. Tachkent: 2006.
3. Ibragimov X ., Mansurov U., Mamadaliyev A ., Nishonov A., Sonljonov E., Umbarov N. D ictionnaire français-ouzbek. Tochkent: Nihol. 2008
4. Ганшина К.А. Французско-русский словарь. М.: «Русский язык», 1982.
5. Жукова Н.В., Дауэ К.Н. Справочник по грамматике французского языка. М.: У Ч П Е Д ГИЗ, 1963.

INNOVATIVE
ACADEMY